

Eörsi István

# Új fogalmak műhelyében



Mostanában sóvárogva idézem emlékezetembe „az állami ünnepek unalmát”, hogy Petri György kifejezésével éljek. Milyen pihentetőek voltak az ünnepek a régi-jó átkosban: a szónokok bágyadtan kelepelték frázisos féligazságait és gépies hazugságait, annak biztos tudatában, hogy hallgatóik az elhangzottakat és saját jelenlétüket is a közmegegyezés részének tekintik csupán. Ma azonban az ünnepi hazugság az erőszaktevők vadságával ront ránk, különösképpen október 23. táján.

Már a központi szertartás alapszituációja is gyötrelmeket okoz. Minthogy rendszerünk a forradalomból meríti legitimitását, nem kerülhető el, hogy a legfőbb állami méltóságok – az államelnök, a miniszterelnök és az Országgyűlés elnöke – együtt koszorúzzanak. Ezt tehát nem kifogásolom, csupán elviselhetetlennek érzem. Az életfogytiglani börtönbüntetésre ítélt rab és két meglehetősen magas beosztású, kádárista funkcionárius, egyformán hódoló tartásban az állami zászló alatt vagy szemközt a kivégzett miniszterelnök szobrával: többnyire külföldre menekülök e látvány elől, és főként az elől, amit e látvány kifejez: hogy a forradalom jobb esetben üres formává, rosszabb esetben történelmi ürügyként funkcionál, céltudatos hazugsággá vált, olyan tűzzé, melynél a különféle érdekcsoportok a saját pecsenyéjüket sütögtetik. Patetikusan szólva: ezt a látványt nem bírnám elmagyarázni a forradalom halottainak, mert ők az államrezon érveire – az egyetlen elfogadható indoklásra – már annak idején sem voltak fogékonyak. E hazug alapszituációra a hazai jobboldal, és főként demokratikus iskolázottságot nélkülöző, agresszív szervezetei és kelekótya szónokai, akik már régóta a saját agyukat puhítják az ősi nyereg alatt, a tőlük elvárható színvonalon és hangerővel reagálnak. A televízió a szobánkba invitálta például a rabparlament elnökét, aki bejelentette, hogy szervezete feljelentette Horn Gyulát, amiért ez karhatalmista volt és megvalósította a „bűnös hadviselés büntetét”. Nézem az elkeseredett embereket, akiket a rendszerváltozás nem kárpótolt szenvedéseikért, és azon tűnődöm, hogy hány tányér bolondgomba megemésztésére teszi őket képessé a kétségbeesés. A KDNP pártelnöke pedig, ez a szerencsétlen öngólkirály ugyanezen a gyűlésen elmagyarázta, hogy a mai kormányzat ugyanúgy viselkedik, mint Kádárék a forradalmat követő megtorlás időszakában, csak épp az eszközei és a módszerei mások. Hát igen, csak az eszközök és a módszerek mások, továbbá a célok, személyek és lehetőségek, különben minden hajszálra megegyezik. Beszéde után Giczy, gondolom, hazament, nem pedig egy cellába, és ünnepi levesét kanalazgatva azon tűnődött, hogy már megint milyen jól beolvasott a liberálbolsevikoknak.

Nem sorolom fel az összes demagóg zagyvaságot, amellyel szembesültem ezen az ünnepi napon, csak még első számú honleányunk Corvin-közi szónoklatával foglalkozom, mert ő csakugyan nagy tettet hajtott végre: megújította az emberiség fogalomkincsét. Ez a képessége már a Magyar Hírlap október 18-i számában is megnyilatkozott: a magyarságot itt „az isteni lélek viselője”-ként definiálta. Maczó Ágnes tehát hátat fordított eddigi keresztény meggyőződésének – tudvalevő, hogy a kereszténység világideológia –, és visszatért, talán Ábrahám és Mózes példáját követve, a nemzeti isten fogalmához. Egyszer majd megkérdem még tőle, hogy ha a magyarság az isteni lélek viselője, akkor a többi nép vajon teljesen isteni lélek nélkül marad-e, vagy a magyarság juttathat-e mondjuk a lengyeleknek is egy kisebb porciót a saját készletéből. Ezt a kérdésemet azonban háttérbe szorítják azok, amelyeket ünnepi közszereplése vet fel. Nem arra utalok, hogy élesen NATO-ellenes beszédében a nyugati szövetséget a forradalom moszkvai letipróihoz hasonlította, mert erről a történelemfilozófiai kirándulásról úgyis társalog még vele a pártfőnöke, aki, amilyen vicces ember, középről szeretne kormányozni ugyebár, és e célból a liberális férgék reménybeli irtójából az európai integráció hívévé lényegült át. Újdonságnak azt nevezem, hogy az értelmiséget vagy egy csoportját az Isten, a haza és a család elárulásával vádolta. Mármint a három említett fogalom közül a haza csakugyan elárulható. A hazaárulás a Magyar Nyelv Értelmező Szótára szerint „a haza iránti köteles állampolgári, hazafiúi hűség megszegése, kül. a haza ellenségeivel való szövetkezés”. Ezt a meghatározást türelmetlen korszakok türelmetlen közszereplői megengedhetetlenül kitégítják. Giczy György például nemzeti ünnepünkön hazaárulónak nevezte mindazokat, akik jövőre a választás napján nem mennek el szavazni. Azért hazaárulók az ilyen állampolgárok, mert akadályozzák a kormányváltást. Akkor viszont még nagyobb hazaárulók azok, akik a kormánypártokra szavaznak. Vagyis igazából mindenki hazaáruló, aki nem rá vagy Torgyánra szavaz. Giczy nevetséges újítása azonban csak egy létező fogalom értelmezési lehetőségeit módosítja. Maczó azonban – le a kalappal! – szellemi műhelyében megalkotta az istenáruló és a családaruló típusát. Kultúrkörünkben eddig egyetlen istenárulót ismertünk, Júdást: ő egy emberi alakba öltözött – tehát megölhető – istent árult el. Maczó azonban alighanem azokat nevezi istenárulóknak, akik elvesztették hitüket, vagy tán azokat is, akik sosem hittek Istenben. Ha a hit és a meggyőződés kérdései az „árulás” szóval minősíthetők, akkor Maczó olyan országba vezérelne bennünket, ahol a vallásosság hiánya büntetendő cselekmény. De tilalmas cselekmény a válás is, továbbá az együttélés nem hagyományos módozatainak gyakorlása, a születésszabályozás minden formája – hiszen a családarulás értelmetlen fogalma csak úgy tölthető meg tartalommal, ha mindazt kriminalizáljuk, ami nem csendül egybe a szónok asszony családeszményével.

Ezen a ponton a publicistának el kell hallgatnia, annak reményében, hogy az orvostudomány illetékes szakágazata még időben felfigyel a riasztóan szaporodó tünetekre.